

Noves veus

Jordi Nopca

Un viatge intimista a Islàndia

Aquesta tardor coincideixen als taulells de novetats dues ficcions d'autors debutants ambientades a Islàndia, un país on un de cada deu habitants acaba publicant un llibre al llarg de la vida. Són *Islàndia, somnis de riolita* (Raig Verd), de Jordi Morell, i *El silenci del far* (Edicions del Periscopi), d'Albert Juvany (01): abans de debutar, els autors no es coneixien ni tenien constància de la coincidència geogràfica dels escenaris literaris.

"Vaig apuntar-me a l'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès el 2009 amb moltes ganes d'escriure una novel·la -diu Juvany-. Fins llavors havia anat fent relats intermitentment, però volia provar sort en un format més extens". *El*

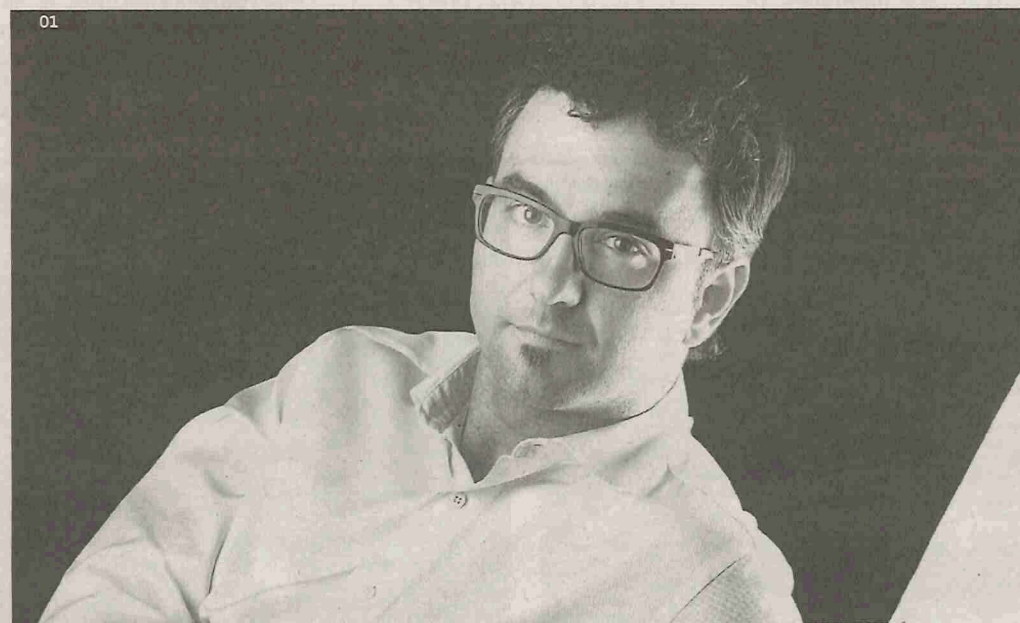
silenci del far va anar prenent forma a partir d'una "base inicial molt clara: l'ambient havia de ser feréstec, melancòlic, trist i solitari". Quan va escoltar *Fisherman's woman*, d'Emiliana Torrini, l'abstracció inicial va començar a prendre forma: "Vaig acabar decidint que el protagonista del llibre seria una noia, l'Anna, i que viuria en un lloc allunyat i desconegut per a mi".

El poble de pescadors islandès de Húsavík reunia les característiques que buscava, perquè és un lloc petit, castigat per un clima difícil, cosa que contribueix a la introspecció i al punt feréstec de la majoria dels seus habitants. L'Anna hi fa de bibliotecària, i a l'inici de la novel·la rep una carta del seu pare en què li demana perdó, molts anys després, per haver

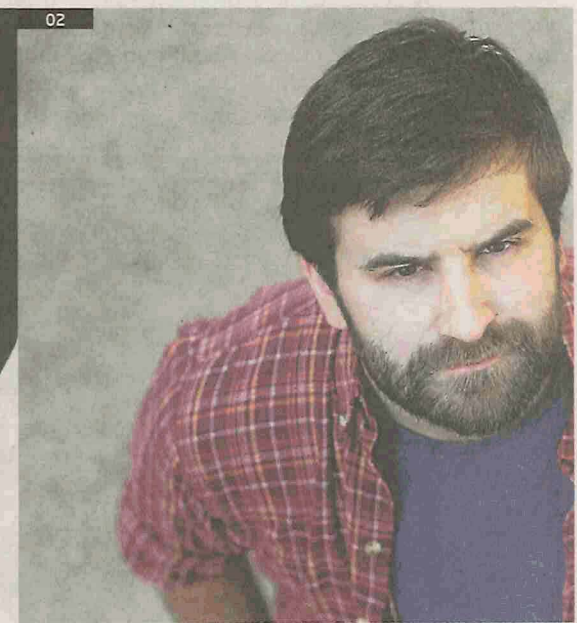

ELSILENCI
DELFAR
ALBERT JUVANY
EDICIONS DEL
PERISCOPI
236 PÀG./18,50 €

desaparegut de la seva vida. La missiva de disculpa sotraga la noia, i a partir de llavors va fent passos per tornar cap al passat, acompanyada d'un biòleg, el Gísli, amb qui comparteix el traumàtic fet d'haver sigut abandonada de petita. El record dels pares, l'Yrsa i l'Olaf, s'entrelliga amb el personatge misteriós del professor de piano, el Gunnar. "El referent que em va inspirar aquest personatge va ser l'Edwyn Collins, que després de patir una embòlia va haver de deixar de tocar després d'una temporada, tot i que finalment va poder tornar als escenaris". Juvany ha celebrat el seu 40è aniversari publicant una novel·la en què els secrets familiars es van desentrellant en paral·lel a una atmosfera densa, tèrbola i una mica fantasmagòrica. ♦

LLIBRES DEL PERISCOPI

RUTH MARIGOT MURILLO

La veu profunda i clara del bosc

En un dels 38 poemes de l'excel·lent *Quanta aigua clara als ulls de la veïna* (Edicions de 1984), la nit intenta entrar a l'habitació on dorm el jo líric. "I algú que és com jo i no sóc jo, / però se m'assembla i m'imita, em mira / i empeny el vidre des de fora, amb la nit / a les espatlles i un exèrcit d'insectes voladors / i llums de pobles i d'estrelles al damunt / que em volen prendre el quarto", s'hi pot llegir. En un altre poema hi trobem: "Es més neta la nit sota els llençols d'agost. / La nit de pruna amarga desfent-se amb so de pluja". La veu de **Jaume Coll Marín** (02) arriba al lector tranquil·la

i cristal·lina, localitzada al voltant del mas de Muntanyola on ha crescut i on encara viu. "Faig tot el possible perquè el poema s'entengui, que sigui amable, però no en el sentit de facilitar les coses, donar-ho tot fet al lector, sinó perquè arribi fins allà on m'interessa", diu. El seu debut arriba l'any del seu 25è aniversari, encara que fora del circuit poètic la seva cara sigui prou coneguda com a baixista dels Obeses, amb qui prepara el tercer disc.

"Una de les poemes que m'ha marcat més és Maria-Mercè Marçal. Hi vaig arribar gràcies a *Llengua abolida* (l'hi vaig prendre a la meva germana), i, més enllà dels poemes que

QUANTA AIGUA CLARA
ALS ULLS DE LA VEÏNA
JAUME COLL MARÍN

QUANTA
AIGUA CLARA
ALS ULLS DE
LA VEÏNA
JAUME COLL
MARÍN
EDICIONS DE 1984
76 PÀG./12,50 €

s'han convertit en referents, valoro molt la seva voluntat de jugar amb la llengua, de donar als versos una falsa popularitat". Influit també per "la total materialitat" de la poesia de Pere Gimferrer (recorda aquella "mà blanca tocant l'arpa d'El vendaval") i pels dos germans Ferrater ("del Joan m'agrada que faci servir ulleres per veure el que li passa d'una forma literària"), però també per Ted Hughes, Wallace Stevens i la nocturnitat de Vinyoli i Rilke, Coll Marín dedica un grapat de versos a observar el comportament d'animals que li són pròxims, com el gos, el gall, les cabres i el senglar. "Un animal no té malícia, és en aquest sentit, que m'interessa -exposa-. Al llibre, la natura és l'extensió possible del que pots o vols expressar". És per això que el bosc, enigmàtic, terrible i alliberador, és el teló de fons que emmarca molts dels poemes. ♦

a
llegim

46-47

- Entrevista a Jo Nesbo, autor d'"El lleopard"
- Club Editor publica el primer recull de contes de la premi Nobel Alice Munro

48-49

- La 'breu història de la humanitat' segons Yuval Noah Harari ● 'Les granotes', una de les grans obres d'Aristòfanes

Max Besora, Jaume Coll Mariné, Maria Guasch i Albert Juvany són quatre dels autors catalans que coincideixen aquesta tardor als taulells de novetats de les llibreries. Demostren una vegada més la vitalitat, diversitat i exigència del talent jove autòcton

Llums i ombres de l'estiu que teníem onze anys

La Júlia, narradora d'*Olor de clor sota la roba*, observa el seu entorn amb subtileza i meticulositat. Per això el recorda anys després amb tots els detalls intactes: les sensacions, les propietats olfactives i els dobles sentits. "La meua intenció inicial era escriure una novel·la en dues parts: la del passat, on una noia recordaria un estiu d'infància, i la del present –explica **Maria Guasch (03)** en una cafeteria del barri barceloní d'Horta, amb un biquini i un refresc al davant-. Volia que el llibre comencés amb un estiu lluminós, amb situacions aparentment trivials, i que això quedés trencat per un fet traumàtic. A mesura que vaig anar treballant em vaig adonar que la psicologia d'una nena d'onze anys po-

dia ser tan complexa com la d'una dona adulta. La llum d'aquell ambient estival també portava, per si mateixa, una malenconia i una càrrega de sentiments considerable".

La Júlia viu en un poble que podria ser Begues –on l'autora va néixer el 1983-, i passa bona part del temps amb l'àvia i els tiets, que viuen en un grup de cases dels afores, a les quals s'accedeix per un camí sense asfaltar, a mig camí de la vila i de les torres dels estiuejants. Allà hi té la cosina, la Silvia, que té catorze anys, i els llogaters que ocupen una part de la propietat, la Marina i el Carlos i els seus dos fills, el David –molt amic de la Silvia: tenen la mateixa edat- i el Diego, que té vint anys. "La Júlia es dedica a espionar sobretot el que passa als altres, i no vol

que allò que els afecta tingui una repercussió en ella –diu-. A *Olor de clor sota la roba* hi ha molta placidesa, però per a mi el llibre està ple de petites violències. La infància ho té, això". En un dels capítols, la Júlia va a la platja amb els tiets i se'n va a jugar amb els fills d'uns turistes, que acaben orinant al trencall. "És una situació pueril, o potser obscena, que es complica quan una dona els diu que són uns porcs, però ho fa mirant a la nena, que precisament no fa res dolent, tret d'estar-los mirant", argumenta. La Júlia queda palplantada davant d'aquell fet inesperat, igual que en altres ocasions nota que a dins del coll se li fa una serp d'aigua que li impedeix parlar, l'atropella i l'ofega. "Aquesta serp d'aigua és l'ansietat –diu Guasch,

OLOR DE CLOR SOTA LA ROBA
MARIA GUASCH
RBA-LAMAGRANA
160 PÀG./15 €

aclarint una de les metàfores més pertorbadores del llibre-. Quan s'altera tartamudeja, o es queda en silenci, i sovint s'ha de d'amagar dels personatges. És un personatge solitari i introvertit, que sent que no encaixa ni quan està amb algú ni quan es queda sola".

Gràcies a la delicada novel·la de Guasch el lector podrà reviure la xafogor real i anímica d'uns mesos crucials: "Tot i que té onze anys, ella comença a percebre la inquietud pel propi cos. Aviat ja no li pertanyerà". Trastornada per alguna descoberta inquietant, esquitxada per la lascívia masculina puntual ("els homes adults són l'alteritat absoluta, per a mi", reconeix l'autora), la Júlia no pot evitar, de tant en tant, comportar-se amb crueltat. ➡

CRISTINA CALDERER

ADRIÀ CANAMERAS

'Llum, foc, destrucció': un campus esbojarrat

Entrevistar **Max Besora (04)** és una llarga concatenació de declaracions *off the record*, interrompudes breument per comentaris –interessants i matisats- sobre les seves dues novel·les, *Vulcano* (LaBreu, 2011) i *La tècnica meravellosa*, que acaba de publicar a Males Herbes. "En aquest llibre barrejo uns quants gèneres: hi ha, per sobre de tot, la novel·la de campus, però també la novel·la d'aventures, el *bildungsroman*, la novel·la d'amor, la crítica-ficció i el comentari d'autoajuda sectari", explica, fumant un cigarret rere l'altre, en un bar del Raval. Ambientada a

"l'Any del Senyor 2012" –perquè era quan "s'havia d'acabar el món"-, *La tècnica meravellosa* passa en bona part al campus de Sant Jeremies, situat entre la Vall del Bronx i Sant Pancraci del Paradís, escenari de la novel·la prèvia. "Tenia la idea de fer una sèrie de llibres ambientats en aquesta geografia imaginada –diu-, però amb el següent, que serà el meu testament literari, ho trenco del tot, perquè passa a Veneçuela al segle XVII, i el protagonista, Joan Orpí, va existir realment".

L'acció de la novel·la es desenvolupa al voltant de dos fets principals, la ruptura sentimental entre J.R.

Calostre i Rosetta Stone i la vinculació progressiva d'ella –per mitjà del professor Gerardo Gerundio- amb la secta infinitista d'Allioli Rinpoché, que vol "desenvolupar els mètodes precisos i exactes per augmentar la consciència espiritual" entrant en contacte amb la civilització Nyargoc, que tenen com a particularitat l'absència de cul. Podria semblar una astracanada, però no és només això: eliminant-los el cul, Besora denota que els alienígenes no creuen en la *paideia* que arrenca amb Sòcrates i Plató i que arriba fins als nostres dies per mitjà de l'ensenyament universitari.

"La lluita de fons de la novel·la es dona entre dues maneres d'accedir al coneixement: l'acadèmica i la sectària –admet Besora-. Les dues opcions t'ensenyen una veritat, la seva". La crítica al sistema universitari es fa present en frases com "l'estudiant avui és una mercaderia,

LA TÈCNICA MERAVELLOSA
MAX BESORA
MALES HERBES
222 PÀG./14 €

entenent que representa una mercaderia en un món de mercaderies controlat pel mercat internacional de mercaderies". Besora diu que "els anys universitaris són un purgatori", i que quan s'abandonen les aules "s'acaba apareixent al desert laboral, sense que el que s'ha après tingui una finalitat pràctica, sobretot en els estudis d'humanitats". Ell, però, té clar que "la gràcia de la literatura és que no serveix per a res". I a l'hora d'explicar la batalla entre l'acadèmia i l'autoajuda l'opció que se li ha acudit és l'humor. El lector que no rigui amb els diàlegs esbojarrats de J.R. Calostre i els seus amics, amb el degà Barbacoa –que té cara de porc-, amb la Immensa Bola de Merda i amb el guri que aprofita un viatge mental de Rosetta Stone per treure-li les calces i anar per feina té un problema. Si, a més, se sent ofès, el Max té la resposta: "No és el meu problema". ➡